

POHYB CENY ROPY

Ropa označovaná aj ako „čierne zlato“ je dôležitou nerastnou surovinou a významnou ekonomickou komoditou. V poslednej dekáde táto komodita zažila výrazné výkyvy ceny. Začalo sa s novými postupmi ťažby a môžeme tvrdiť, že sa pozmení energetická mapa sveta. Ako všetkých výrobcov, tak aj producentov ropy ovplyvňujú náklady na jednotku produkcie a predajná cena. Od začiatku roku sa cena ropy pohybuje v okolí 50 amerických dolárov za barel (159 litrov) a uvidíme ako sa bude vyvíjať v nasledujúcom období. Cena je ovplyvňovaná hneď niekoľkými faktormi. Medzi základné môžeme uviesť dennú produkciu, spotrebu, špekulácie obchodníkov, rôzne politické vplyvy a ťažobné náklady.

Denná produkcia ropy má za poslednú dekádu stúpajúcu tendenciu. Keď porovnáme údaje za rok 2016 (zo zdrojov Amerického energetického agentúry – EIA), kde bola priemerná denná ťažba na úrovni 80,4 milióna barelov s rokom 2006, kde bola ťažba 73,5 milióna barelov denne, tak zistíme že za jednu dekádu stúpol objem dennej produkcie o 9,4%. Tento nárast bol spôsobený zdokonalením technológie ťaženia, novými spôsobmi ťaženia a objavením nových svetových ložísk ropy a samozrejme rastúcim dopytom. Momentálne najväčšími producentmi ropy sú Rusko a Saudská Arábia, ktoré ťažia denne okolo 10,5 miliónov barelov ropy. Nasledované sú USA, kde v poslednom období produkcia ropy výrazne stúpila a momentálne je

na úrovni 8,9 milióna barelov za deň, čo je o 76% viac ako 10 rokov dozadu, kedy bola denná produkcia na úrovni 5,05 milióna barelov denne. Dôvodom je bridlicová ťažba, ktorá v rokoch 2011-2014 zažila v USA boom ako je možno vidieť aj na grafe a stále sa zdokonaľuje. Top 5 svetových producentov dopĺňa Irak, ktorý v poslednom období tiež zaznamenal rastúci trend v produkcii a momentálne denné objemy sú 4,6 milióna barelov ropy a Čína, ktorá produkuje denne 3,9 milióna barelov. Môžeme konštatovať, že svetová produkcia je závislá od uvedených krajín, lebo spolu sú zodpovedné za 47,5% objemu vyprodukovanej ropy. OPEC sa na začiatku tohto roka dohodol s Ruskom na znížení produkcie ropy a v januári produkovali menej

V tomto čísle:

ČNB sa blíži k ukončeniu intervencii voči českej korune

Väčšie zhodnotenie financií poskytujú v posledných rokoch alternatívne investície ako víno, autá či umeenie

Trump nepretlačil cez Kongres zrušenie Obamacare, nepodržali ho ani vlastní republikáni

Spotrebiteľská dôvera v USA rastie a prekračuje predkrízové úrovne

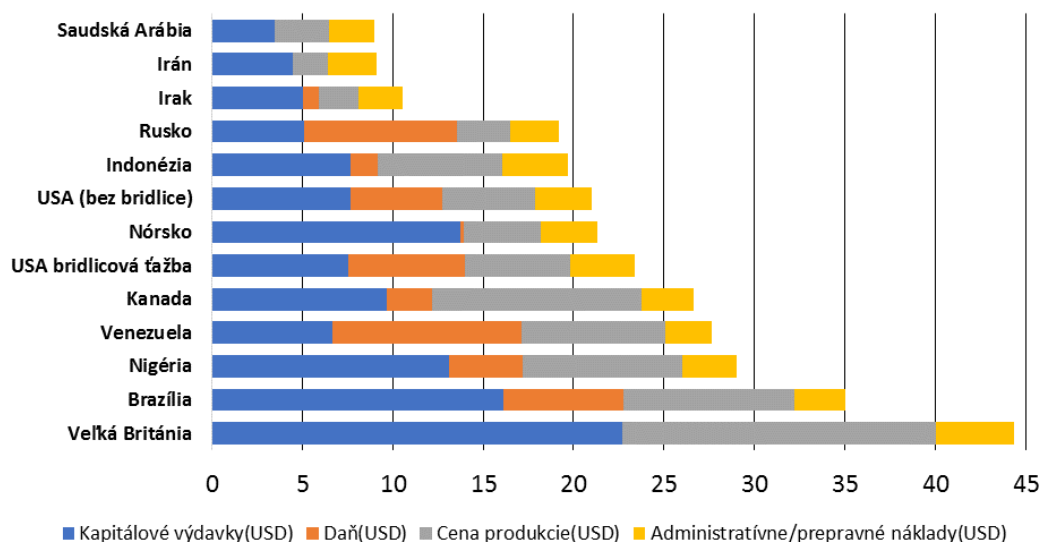
Automobilky na Slovensku zvyšujú mzdy svojim zamestnancom čím reagujú na rastúci záujem o takýchto pracovníkov na trhu zo strany konkurencie

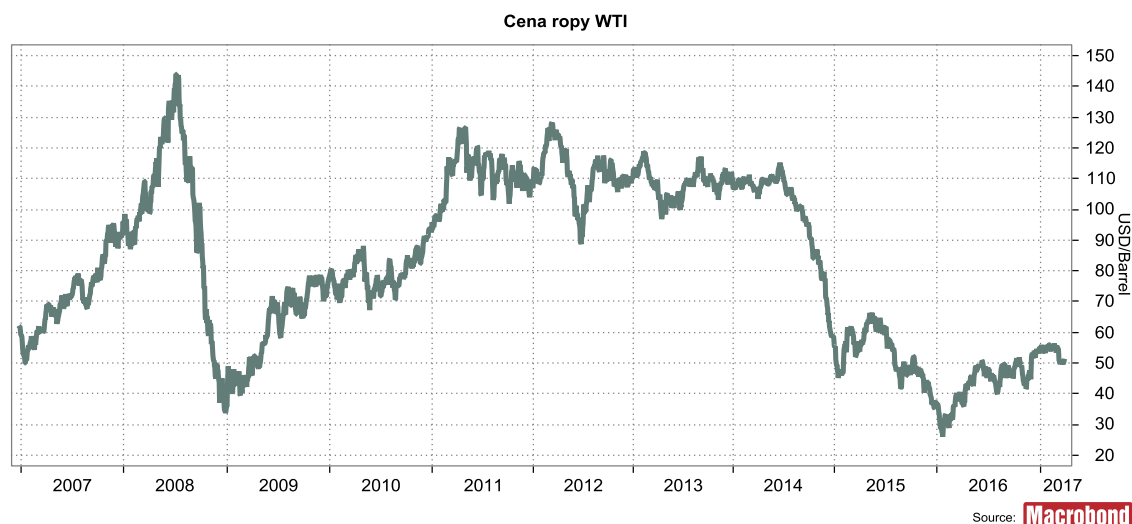
o 840 000 barelov denne. Vyťažený objem je však u všetkých členov takmer nemožné kontrolovať.

Výrobná cena na jeden barel je zásadný faktor, ktorý ovplyvňuje súčasnú a aj budúcu ťažbu ropy. Po prepade ceny ropy, keď bola na začiatku roku 2016 na úrovni **26-27 USD za barel**, tak väčšine producentov začalo „tieť do topánok“, lebo neboli schopní produkovať ropu so ziskom. Z pomedzi všetkých krajín, ktoré ťažia ropu je na tom najlepšie Saudská Arábia, ktorá za rok 2016 produkovala jeden barel ropy v priemere za 8,98 USD. Aj ďalšie krajiny z OPEC-u (Irán, Irak), ktoré sú uvedené v grafe produkujú za veľmi nízku cenu v porovnaní so svojimi rivalmi. Produkčnú cenu na barel ropy ovplyvňujú štyri

bie ropa podieľala 62 % podielom z celkových príjmov. Takže tieto krajiny sú na produkcii ropy a príjmoch z toho plynúcich závislé. Cena ropy za barel je tak pre fungovanie týchto štátov kľúčová zatiaľ čo v prípade USA ide o skôr o konkurencieschopnosť podnikateľských subjektov mimo vplyvu na rozpočet.

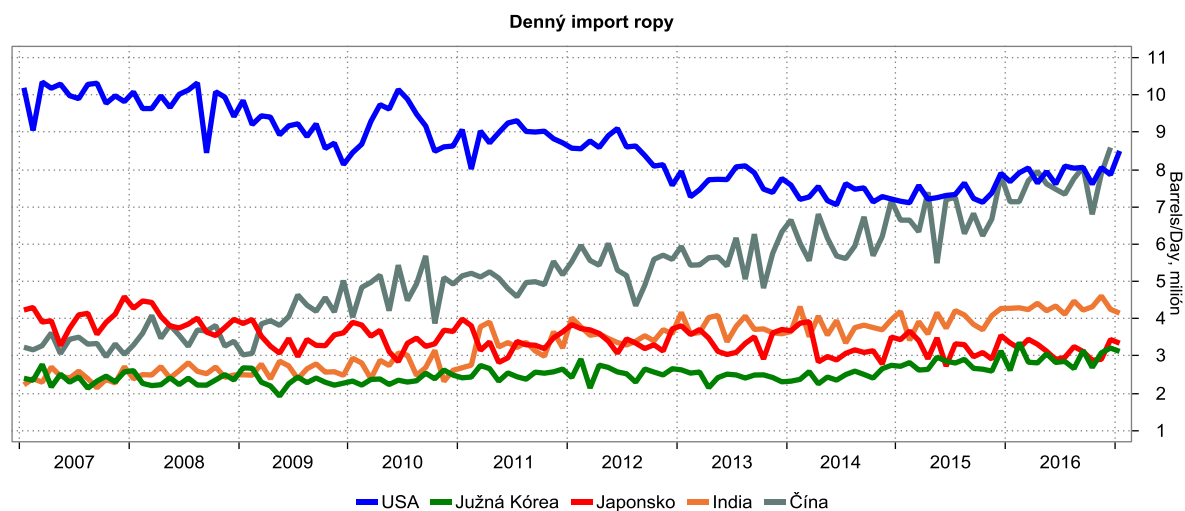

Ako je možné vidieť na grafe cena ropy WTI bola na svojich maximách za jeden barel v období, keď vypukla celosvetová finančná kríza (2008). Toto maximum bolo spôsobené aj nestabilnou politickou situáciou a nepokojmi v Iraku a Afganistane. Dopyt bol poháňaný neistotou obchodníkov, zníženou produkciou a cena vzrástla. Ropné zásoby v USA boli takmer vyčerpané. Napríklad ExxonMobil v tom období prišiel o dodávku 780 000 barelov denne z troch ropných polí (Venezuela, Nigéria, Irak). Prvého mája v tom istom roku sa produkcia Nigérie znížila o 1,36 milióna barelov ropy denne, vďaka vojenským útokom na zariadenia ťažiacu ropu. V priebehu ďalších mesiacov nastavený trend pokračoval a vo viacerých krajinách sa znižovala produkcia a boli nepokoje, tým pádom cena ďalej akcelerovala. Dôvodom

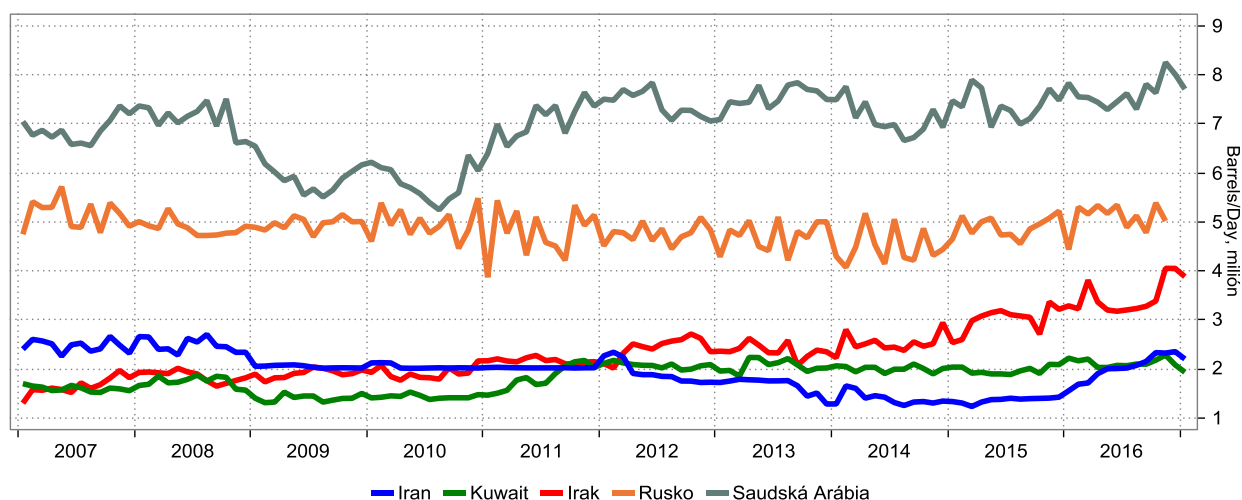
poklesu ceny v druhej polovici roka 2008 bol dramatický pokles v dopyte po rope, vzhľadom na vypuknutie ekonomickej krízy. OPEC sa snažil zareagovať znížením produkcie, aby sa cena odrazila od dna. V nasledujúcom období sa začala cena ropy opäť rásť. Bolo to spôsobené opätovným rozbehnutím ekonomík, špekuláciou obchodníkov s ropnými futuritami a ropou, zvýšeným dopytom. Svoju úlohu opäť zohrali nepokoje v Egypte, Tunise a na blízkom východe (arabská jar). Dôležité je si uvedomiť, že dovtedy mal zásadný vplyv OPEC a ťažba z bridlice v USA sa len rozvíjala. Pokles ceny v poslednom období (od roku 2014), bol spôsobený silnejším dolárom, nárastom ropných rezerv štátov, zvyšovaním produkcie ropy, zlepšením technológií, ktoré zlacňujú ťažbu a objavením, respektíve zdokonalením spôsobov

ťaženia a aj klesajúcim dopytom. OPEC uzavrel dohodu s Ruskom o znížení produkcie v poslednom období, ale nemalo to požadovaný efekt (nárast ceny ropy), skôr sa dá povedať že to bol hnací motor pre americkú bridlicovú produkciu, ktorá dokázala svojim rastom ťažby zaplniť medzeru medzi dopytom a ponukou.

Ropa je produkt s najväčším exportom vo svete. V roku 2015, predstavovala 4,8% z celosvetového objemu exportu v hodnote 786,3 miliardy USD. Top 5 svetových exportérov predstavujú 4 krajiny OPEC-u a Rusko. Poklesy v denných exportoch týchto štyroch krajín boli spôsobené dohodami združenia OPEC, ktoré boli spravené za účelom, aby ovplyvnili cenu ropy v jednotlivých obdobiach. Irak začal denne exportovať 1,4 milióna barelov ropy

Denný export ropy

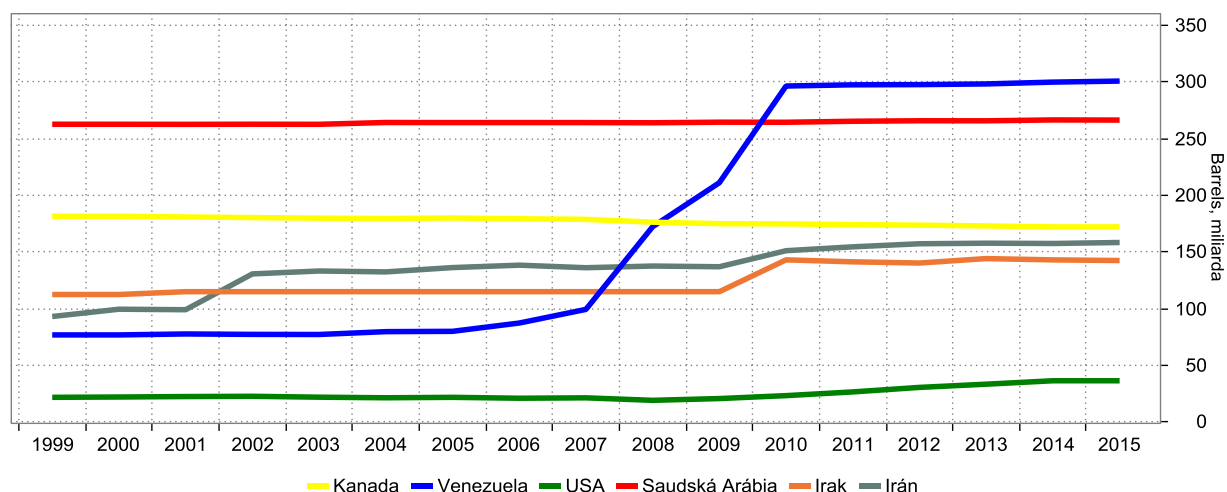
Source: **Macrobond**

v roku 2006 a v súčasnej dobe denná hodnota exportu je na úrovni 4 miliónov barelov. Rusko v súčasnej dobe exportuje 5 miliónov barelov denne. India sa stala tretím najväčším svetovým importérom ropy, hneď po USA a Číne. Do krajiny sa importuje denne viac ako 4,1 miliónov barelov ropy denne. Bolo to spôsobené rastom ekonomiky a môžeme predpokladať, že tento trend bude v najbližšom období pokračovať. Podľa grafov môžeme tvrdiť, že Čína a USA sú čistými importérmi ropy. Vzhľadom na to, že v importe sú na popredných priečkach a dovážajú do krajiny viac ako 8 miliónov barelov ropy denne a exportujú minimálne objemy. Avšak to by sa mohlo zmeniť, minimálne v prípade USA. Dôvodov je na to viacero. Napríklad prezident

USA by chcel zmierniť nariadenia, aby ťažba bola jednoduchšia a maximalizoval sa output. Ďalej nesmieme zabúdať na bridlicovú ťažbu, ktorá je vďaka novým technológiám v USA stále lacnejšia. Bridlicové ložiská majú aj ďalšie krajiny ako napríklad Čína a Brazília, ale v prípade týchto dvoch krajín problémom je technológia. Zvýšený objem importovanej ropy v Číne za poslednú dekádu bol spôsobený rozbehnutím ekonomiky a priemyselnej produkcie. Ak by sa zastavil ekonomický rast, prípadne by nastal ekonomický pokles, tak by sa objemy importovanej ropy znižovali. Bolo by to spôsobené upadajúcim dopytom po rope, vzhľadom na klesajúcu výrobu v jednotlivých krajinách (hlavne Čína, India, USA).

Ropné rezervy zvolených krajín, predstavujú objem ropy, ktorý je možné potenciálne vyťažiť za súčasných technologických podmienok. Rezervy jednotlivých krajín sa rozdeľujú na preukázateľné a pravdepodobné. Preukázateľné sú práve tie, ktoré sú schopné krajiny vyťažiť. Ak sa zvýši miera technologického zlepšenia nad úroveň miery ťažby, tak budú ropné rezervy krajín rásť. Ak sú rezervy považované za pravdepodobné, tak je predpoklad že sa vyťaží maximálne 10-50% z celkového očakávaného objemu. Je potrebné rozlíšiť v akej forme sú rezervy ropy v zvolených krajinách, lebo napríklad Kanada má až 175 miliárd barelov rezerv ropy v ropných pieskoch a tam je ťažba nákladná (momentálne nerentabilná) a ničí životné prostre-

Konvenčné rezervy ropy (nie bridlica)

Source: **Macrobond**

die. Za rastom ropných rezerv Venezuely od roku 2007 je fakt, že v tom období bola cena ropy 72 dolárov na barel a ďalej stúpala. Tým pádom ropné ložiská začali spĺňať podmienky na to, aby boli definované ako ropné rezervy. Podmienky sú stanovené nasledovne: s 90% pravdepodobnosťou musia byť ekonomicky vyrobiteľné/rentabilné, musí byť dostupná technológia na ich vyťaženie, od určitého dátumu z objavených ložísk a za súčasných regulácií vlády. Takže môžeme konštatovať, že momentálne túto podmienku spĺňa len veľmi malá časť venezuelských rezerv a táto štatistika je skreslená. Reálne venezuelské ropné spoločnosti nie sú schopné dosahovať zisk z väčšiny nálezísk. Americké ropné rezervy majú stúpajúci trend ale v uvedenom grafe bridlice nefigurujú. Vďaka bridlicovým ložiskám, ktorých je už viac ako milión po celej Amerike však objem zásob prudko rastie. Predpokladáme, že ropné rezervy USA budú aj naďalej stúpať, lebo proces frakovania (ťaženia z bridlíc) sa neustále zdokonaľuje. S potenciálom bridlíc majú USA rezervy ropy na úrovni Venezuely. Zvyšné krajiny OPEC-u, ktoré sú uvedené v grafe v 90tych rokoch znížili výrazne svoju produkciu a tým pádom vzrástla ich hodnota rezerv. Dôvodom na zníženie produkcie bolo to, že chceli obrániť cenu ropy, lebo upadal celosvetový dopyt po rope a krajiny mimo organizácie zvyšovali svoju produkciu. Saudská Arábia v roku 1985 znížila produkciu z 10 miliónov barelov denne na 2,3 milióna.

Hydraulické štiepenie alebo frakovanie je proces ťažby ropy a zemného plynu z bridlicových ložísk, ktoré sú pod zemským povrchom. Pri tomto procese ide o vstrekovanie vody, piesku a chemikálií do trhlín, ktoré boli umelo vytvorené v kameňoch. V týchto trhlínach je uložený zemný plyn a ropa, ktorá potom prúdi vr-

tom na povrch. Proces frakovania je známy od roku 1940, ale až v poslednej dobe začal byť výhodnou alternatívou. USA zažilo boom ťažby z bridlíc v minulom období (2011-2014), poháňali ho dva hlavné faktory. Prvým faktorom bola priemerná cena ropy 90 USD za barel. Táto cena bola dostatočná, aby objavovanie a produkciu z bridlíc spravila ziskovou. Ďalším faktorom boli nízke úrokové miery a tým pádom sa oplátilo ťažobným spoločnostiam zadlžiť a investovať kapitál do ťažby. Po prepade ceny ropy v roku 2015 sa očakávalo, že väčšina bridlicových ložísk sa zatvorí, lebo hranica bez zisku/straty bola trikrát vyššia ako u producentov na strednom východe. Avšak nestalo sa tak, lebo väčšina producentov použila nepružné dlhové financovanie aby mohla pokračovať v ťažbe. Bolo to dôležité z toho hľadiska, lebo bridlicová ťažba je zaujímavá tým, že vyžaduje vysoké investície v prvých mesiacoch a potom produkuje ropu a zemný plyn niekoľko rokov a tým pádom fixné náklady na produkciu neustále klesajú. Aj počas poklesu cien ropy množstvo bridlicových ložísk stúpalo, napriek tomu, že ostatné druhy ťažby boli na úpadku. Vzhľadom na túto skutočnosť sa preskúmavalo ako by producenti mohli najlepšie čerpať bridlicové zdroje. Bolo to spôsobené tým, že veľa spoločností sa venovalo zefektívneniu procesu ťažby a náklady prudko klesali. Prvý faktor, ktorý to ovplyvňoval bol, že dodávatelia boli nútení znížiť ceny vzhľadom na upadajúci dopyt v ťažobnom sektore. Druhý faktor bol to, že spoločnosti začali ťažiť vo väčších hĺbkach a ich produkcia bola vyššia. Napriek tomu, že vrt bol nákladnejší, tak vyťaženie bolo o toľko väčšie, že to výrazne znižovalo cenu na jeden barel. Ďalším faktorom boli unikátne technologické riešenia vrtov a inovácie v technológií vŕtania a ťaženia. Tým pádom sa im v priebehu niekoľko rokov podarilo dostať náklady na

ťažbu jedného barelu ropy z bridlíc z pôvodných 70 USD na súčasných 23,35 USD za barel.

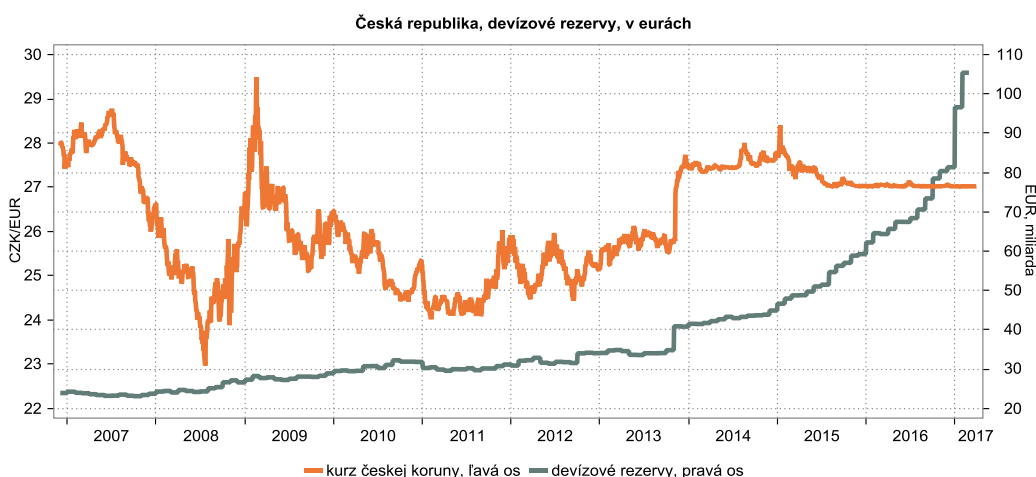
Cenu ropy bude v nasledujúcom období ovplyvňovať niekoľko zásadných faktorov. Geopolitické a ekonomické udalosti, ako v minulom roku voľby prezidenta USA, Brexit a iné. Ekonomický rast krajín, ktorý má výrazný dopad na spotrebu ropy. Množstvo celkovej produkcie krajín, kde by sa mala prejaviť bridlicová ťažba v USA a regulácie OPEC-u. Vzhľadom na to, že v súčasnosti je denná spotreba ropy vyššia ako denná produkcia, tak rezervy už vyťaženej ropy v jednotlivých štátoch klesajú. OPEC a Rusko v tomto roku znížili svoju produkciu o 840 000 barelov denne, aby posilnili cenu ropy. Ekonomický rast USA, Číny, Indie, Eurózy i ďalších krajín podporuje dopyt po rope. Takže sa môžeme domnievať, že cena ropy bude v nasledujúcom období rásť. Vypovedajú o tom aj predpoklady obchodníkov s futuritami na ropu, kde sa zvyšuje objem obchodov, predpokladajú výkyvy ceny v najbližšom období. Zvýšený objem obchodov v marci môže mať na svedomí aj fakt, že na začiatku mesiaca ropa zaznamenala prepád ceny. Na základe uvedených faktov predpokladáme, že cena ropy bude mať rastúci trend a mala by sa dostať na úroveň 55-60 USD za barel do konca tohto roka. (mb)

Ukončia sa intervencie v Českej republike?

Intervencie v Čechách pretrvávajú už od 7. novembra 2013. Pôvodne mali trvať do roku 2016, ale predĺžili sa na dlhšie obdobie. Česká národná banka za možný dátum ukončenia intervencií určila na polovicu roka 2017 (čo je už za tri mesiace), aktuálne sa ale diskutuje o predčasnom možnom zrušení. Dôvodom na menovú intervenciu bola klesajúca inflácia (a podpora exportu a zvýšenie zamestnanosti) a tá momentálne dosahuje medziročnú zmenu 2,5 %, taktiež sa zvyšuje aj jadrová inflácia. Inflácia sa výrazne začala zvyšovať od septembra 2016. Toto zvyšovanie a vyjadrenia českého prezidenta o možnom predčasnom zrušení vyvolalo tlak na českú korunu, začala posilňovať čím Česká národná ban-

ka (ČNB) musela použiť viac finančných prostriedkov na kúpu eura. Aktuálne devízové rezervy dosahujú 105 miliárd eur a ich najvýraznejšie zvýšenie bolo medzi decembrom 2016 a januárom 2017. Taktiež výrazné navýšenie bolo vo februári 2017. Čiže zvyšujúca inflácia a výrazne veľké vynakladané financie zvyšujú možnosť na predčasné zrušenie intervencií. Pri uvoľnení

tejto menovej politiky kurz českej koruny nárazovo posilní a klesne z aktuálnej hodnoty 27 Kč za 1 euro pod 27. Investori budú robiť špekulačné obchody a českú korunu predávať za euro. Tým sa česká koruna dostane výrazne do obehu (ako keď ČNB ju predávala za eurá, akurát sa to bude diať bez intervencií a zásahov) a opäť môže oslabiť. (mm)

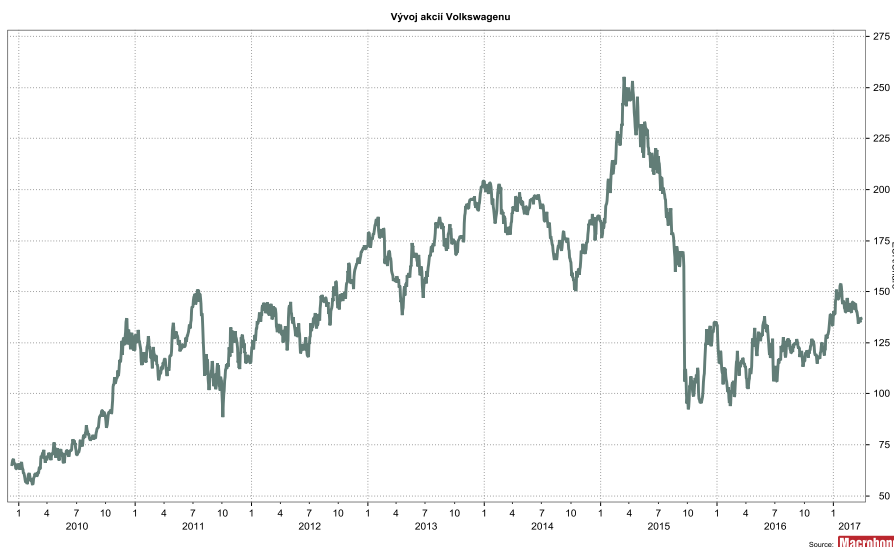

Source: **Macrobond**

Volkswagen znovu na trhu s dlhopismi

Po jeden a pol ročnej prestávke sa nemecká automobilka znovu objavila na európskom trhu s dlhopismi. Pauza s vydávaním dlhopisov bola spôsobená škandálom s manipulačnými testami na emisie naftových áut. Dovtedy bol VW najväčším európskym emitantom firemných dlhopisov. Firma priznala, že približne do 11 mil. áut nainštalovala software, ktorý dokáže manipulovať s testami na emisie. Pre porovnanie ročná výroba áut dosiahla v minulom roku 10,3 mil. áut, čím si získala svetové prvenstvo. Zdalo by sa, že pokles akcií firmy, pokuty a zvýšené náklady ovplyvnia hospodársky výsledok VW. I napriek tomu však mala firma v roku 2016 čistý zisk vo výške 2,1 mld.€ čo je medziročný nárast o 10%. Pomocou dlhopisov chce firma získať prístup k lacnejšiemu financovaniu. Vydá preto dlhopisy

vo výške viac ako 4 mld.€ v štyroch fázach. Splatnosť budú mať od 2 do 10 rokov a úrokovú sadzbu od 0,45 p.b u dvojročných po 1,3 p.b. u desaťročných dlhopisov. (sd)

Alternatívne investície

Väčšinu investorov zaujímajú akcie a dlhopisy ako hlavné piliere investícií. Existujú však aj iné typy investícií, ktoré nie sú tak volatilné a ovplyvňované finančným trhom. Jedná sa o investičné alternatívy ako sú veterány, mince, šperky, obrazy. Častokrát je ich hodnota veľmi vysoká nakoľko sú v obmedzenom množstve a nedajú sa znovu vytvoriť. Pozrime sa na 10 najobchodovateľnejších luxusných aktív a ich vývoj cien podľa Správy o bohatstve (Wealth Report) spo-

ločnosti Knight Frank. V roku 2016 sa celkovo luxusné aktíva zhodnotili o 2%. Najväčší nárast zaznamenali investičné vína, až o 24%. Spôsobil to oživenie dopytu po francúzskych, ale aj talianskych vínach. Najdrahšie víno, ktoré bolo minulý rok vydražené pochádza z Burgundska má 29 rokov a hodnotu takmer 150 tisíc eur. Na druhom mieste sa umiestnili historické automobily, ktorých hodnota síce vzrástla o 9% avšak jedná sa o spomalenie rastu, vidíme, že za posledných 10 rokov

sa ich hodnota takmer spätnásobi-la. Najdrahšie predané auto v minulom roku bolo 60-ročné Ferrari 335S za 32mil. €. Pekné zhodnotenie mali aj mince, kde najdrahšia strieborná desaťcentovka bola vydražená na takmer 2 mil.€. Ume-niu sa veľmi nedarilo, podľa dát z aukcií klesla cena dražených obrazov až o 14%. Dlhodobu sa nedarí ani čínskej keramike, o ktorú sa javí čoraz menší záujem. (sd)

Zhodnotenie jednotlivých zberateľských oblastí za rok 2016 (Knight Frank Luxury Investment Index):

Poradie	Aktívum	1 rok (v %)	10 rokov (v %)
1.	Vína	24	267
2.	Vererány	9	457
3.	Mince	6	195
4.	Hodinky	4	66
5.	Šperky	3	147
6.	Známky	1	133
7.	Diamanty	0	111
8.	Antický nábytok	-5	31
9.-10.	Umenie	-14	139
9.-10.	Čínska keramika	-14	6
Celkovo	Luxusné aktíva	2	171

Obamacare ostáva

Trump už v predvolebnom období sľuboval mnoho zmien, jednou z nich malo byť aj zrušenie zdravotnej reformy, známej pod názvom Obamacare. Je to reforma, ktorá mala nepoisteným Američanom zabezpečiť lacnejšie zdravotné poistenie a prístup k zdravotnej starostlivosti. Prezident Trump túto reformu plánoval úplne zrušiť, prípadne aspoň pozmeniť a novelizovať. Hlasovanie o zrušení tohto programu sa nepodarilo, Trump ho stiahol, pretože nemal podporu v demokratoch a taktiež u niektorých republikánov.

Na Trumpove zmeny reagujú nielen obyvatelia krajiny ale aj akciové indexy. Index Dow Jones klesol medzi týždňe o 1,5 % a aktuálne je na úrovni 20 550 bodu. Poklesol aj index S&P 500 medzi týždňe o 1,44 %, aktuálna úroveň je 20 341,59 bodu. Po zvolení Trumpa v novembri 2016 tieto indexy rástli, aj v dôsledku očakávaní zmien, ktoré plánoval. Od začiatku marca ale spomínané indexy klesajú. Poklesu v posledných dňoch prispel práve neúspech v zrušení Obamacare. Medzi investormi panuje skeptická nálada, pretože sa obávajú, že aj

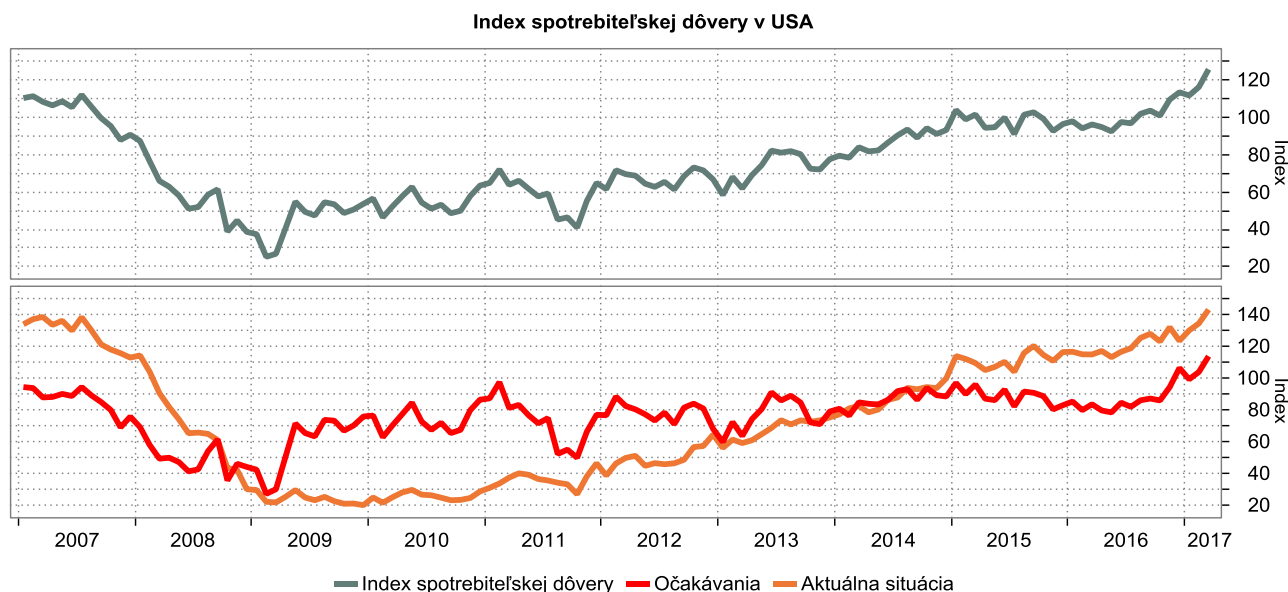
d ďalšie Trumpove "sľuby" nebudú uskutočnené. Sú to hlavne daňové reformy a to zníženie dane pre právnické osoby a zavedenie 20 % dane na dovoz. Aj napriek tomu, že Trump je republikán, mnoho jeho kolegov (tiež republikánov) ho nepodporilo. Čiže zmeny, ktoré plánoval a ich presadzovanie nebude v budúcnosti jednoduché a často krát ich uskutočnenie môže byť neúspešné. (mm)

Spotrebiteľská dôvera USA

Spotrebiteľská dôvera, resp. index spotrebiteľskej dôvery v USA v marci dosiahol hodnotu 125,6 bodu. Medziročne sa tak zvýšil o 29,5 bodu a medzimesačne o 9,5 bodu. Index naposledy dosiahol vyššiu úroveň než 125,6 ešte v roku 2 000. Keď sa index nachádza nad úrovňou 100 bodov, znamená to, že viac ako polovica domácností má pozitívne vyhliadky. Obyvatelia

hodnotia momentálnu situáciu v USA výrazne pozitívne. Za súčasnými vysokými hodnotami nájdeme dobrý vývoj na trhu práce, kedy je dostatok pracovných miest a taktiež aj očakávania od Trumpa a jeho plánovaných zmien. Je ale možné, že spotrebiteľská dôvera v nasledujúcom mesiaci nedosiahne také zvýšenie ako v marci. Dôvodom je neúspech Trumpa pri rušení

zdravotnej reformy Obamacare a to môže dôveru spotrebiteľov narušiť. Očakávania spotrebiteľov na nasledujúcich šesť mesiacov sú taktiež pozitívne, dosiahli hodnotu 113,8 bodu a medziročne sa zvýšili o 30,2 bodu. Ako celkový index, aj očakávania v nasledujúcom mesiaci sa môžu znížiť.

Source: **Macrobond**

Rast platov u automobiliek

Spoločnosť KIA sa dohodla s odborármi na zvýšení platov (podobné opatrenie tento rok už podstúpili aj konkurenčné firmy) pričom základné mzdy výrobných zamestnancov stúpnu o 75 eur. Zmeny nastanú aj pri príplatkoch za prácu v noci, ktoré doteraz činili 0,75 eura. Podľa dohody v budúcnosti stúpnu o 0,35 centov, teda na 1,10 € na hodinu. Podľa vyjadrení si tak zamestnanci výroby mesačne prilepšia v priemere o viac ako 115€. Pracovníkom budú zároveň aj naďalej poskytované bonusy. Minuloročná priemerná mzda výrobných pracovníkov dosiahla výšku 1345 eur. S tohtoročným zvýšením by sa

teda priemerná mzda mala pohybovať na úrovni 1420€. V automobilke KIA pracuje približne 3800 ľudí (údaj z roku 2016), čo tvorí približne 1,1% ekonomicky aktívneho obyvateľstva Žilinského kraja (za neprítomnosti automobilky KIA, by sa tak nezamestnanosť v kraji zvýšila na približne 8%). Automobilka Kia zvyšuje platy zamestnancom každoročne. Zvyšovanie platov je odpoveďou firmy za dobre vykonávanú prácu, avšak zároveň je aj reakciou na nedostatočné množstvo pracovných síl (aj napriek 6,92% nezamestnanosti v Žilinskom kraji). Svojím prístupom si KIA zvyšuje atraktivitu na úrovni zamestnávateľa. Ne-

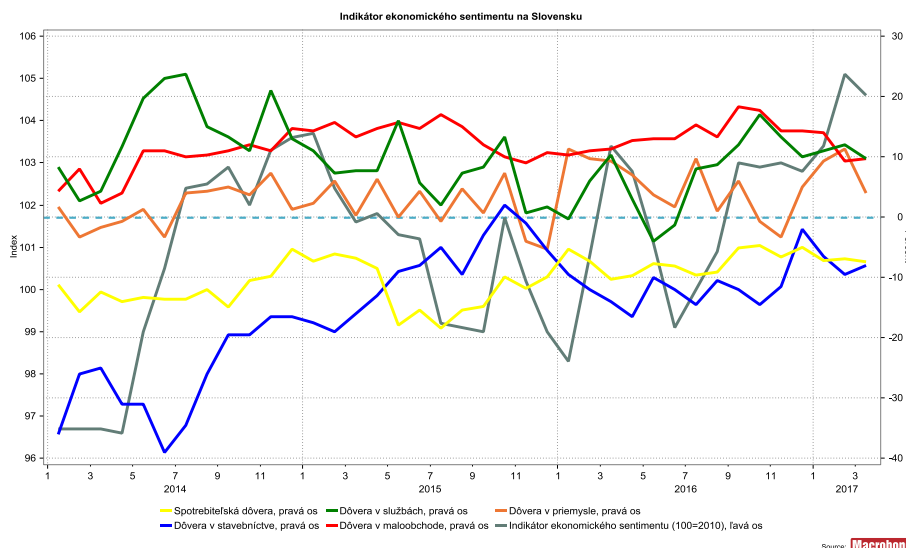
dostatok kvalifikovanej pracovnej sily sa ešte výraznejšie preukáže so spustením výroby závodu Jaguar Land Rover. Možno preto predpokladať postupovanie ďalších krokov zo strany zamestnávateľov, vo forme zvyšovania platov (čoho dôkazom sú aj ďalšie rokovania o platových a pracovných podmienkach aj vo firme Volkswagen), ako aj rôznych typov zaškoľovacích a vzdelávacích procesov na výchovu nových kvalitných zamestnancov, ktoré budú viesť k zvýšeniu zamestnanosti v kraji, ako aj k lepšej plátobnej, resp. životnej úrovni. (zt)

Indikátor ekonomického sentimentu

Indikátor dôvery ekonomického sentimentu zobrazuje stav očakávaní všetkých účastníkov ekonomického prostredia. Jeho zložkami sú indikátory dôvery v sektore obchodu, priemyslu, stavebníctva, služieb, ďalej indikátor spotrebiteľskej dôvery a indikátor ekonomického sentimentu. Ten po februárovom náraste v marci opäť poklesol. Pokles bol spôsobený stratou dôvery v sektore priemyslu, predovšetkým kvôli pomerne veľkému zníženiu očakávanej produkcie. Predpovediam v oblasti priemyslu taktiež neprispeli znižujúce sa zásoby hotových výrobkov. Dôvera klesala taktiež v sektore služieb a to aj napriek zvýšenému očakávanému dopytu po službách. Príčinou je nízky dopyt za predchádzajúce tri mesiace a taktiež od januára stále zhoršujúca sa podnikateľská situácia. Naopak, mierny pozitivizmus vládne v odvetviach stavebníctva, obcho-

du. Zatiaľ čo v stavebníctve sa jedná o pomaly zlepšujúcu sa úroveň objednávok (stále však nedosahuje plusové hodnoty), zvyšujúcu sa dôveru v oblasti obchodu má na svedomí zlepšujúci trend podnikateľských aktivít a v menšej miere aj zlepšujúci sa stav zásoby tovarov. Aj napriek mesačným výkyvom by

sa teda malo najviac dariť obchodu a službám (zhodne 9,7 bodu), stále by sa malo dariť aj odvetviu priemyslu (hodnota 4,0 body). V záporných hodnotách aj napriek medzimesačným zlepšeniam zostáva stavebníctvo (-8,0 bodu). (zt)

Spotrebiteľská atmosféra na Slovensku

Indikátor spotrebiteľskej dôvery vyjadruje celkovú očakávanú spotrebnú dôveru obyvateľstva, pričom zahŕňa zložky - predpokladaný vývoj ekonomiky, finančnej situácie, nezamestnanosti a úspor vo vlastnej domácnosti. Každá z týchto zložiek má pritom rovnakú váhu. Marcový sezónne očistený prieskum naznačuje zníženie spotrebiteľskej dôvery oproti februárovému prieskumu, zároveň dosahuje tohtoročné minimum, stále sa pritom pohybuje v záporných číslach. Naznačuje to zhoršujúci sa pohľad obyvateľov na nadchádzajúcu ekonomickú situáciu na trhu. Najväčší podiel na klesajúcom optimizme v tomto mesiaci mala očakávaná finančná situácia v domácnostiach. Obyvatelia od januára kontinuálne očakávajú taktiež zhoršenie hospodárskej situácie na Slovensku, čo môže byť odpoveďou na nezhody na politickej scéne SR. Zlepšuje sa

však pohľad na nezamestnanosť, ktorá podľa odhadu obyvateľstva bude klesať. Nahráva tomu príchod viacerých nových investorov, predovšetkým však stúpa povedomie obyvateľov o príchode novej automobilky Jaguar Land Rover, ktorá sama plánuje zamestnať 2800 ľudí. Zvýšením zamestnanosti sa zvýši aj

príjem domácností, čo sa odráža na očakávanom zlepšení úspor domácností. Spotrebná dôvera obyvateľstva tak predpokladá horšie časy a to aj napriek znižujúcej sa nezamestnanosti. (zt)

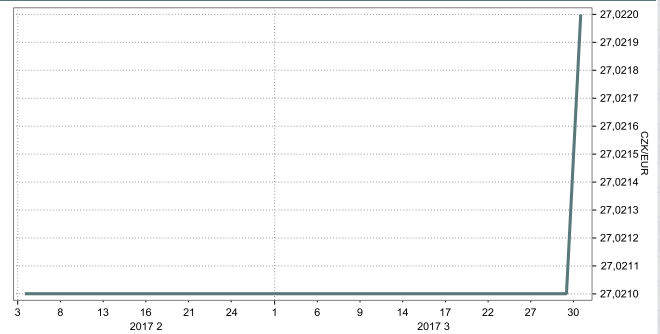

AKTUÁLNÝ VÝVOJ NA TRHOCH

EUR/USD

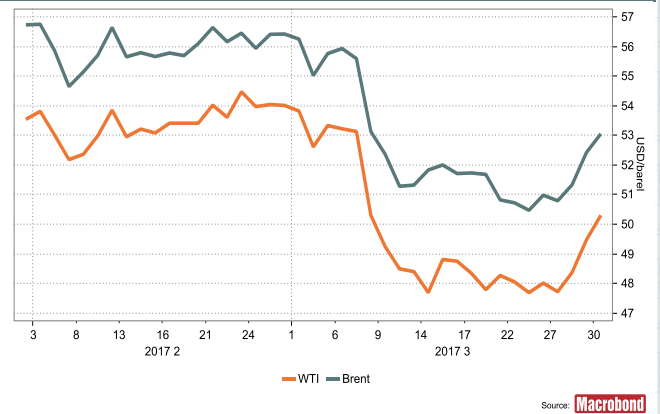
EUR/CZK

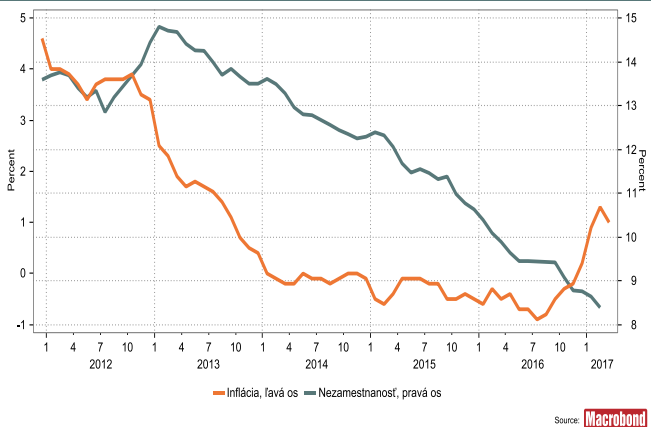
ZLATO

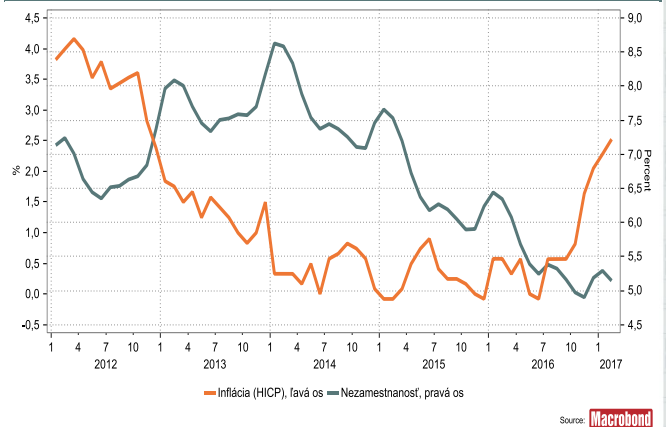
ROPA

SLOVENSKO

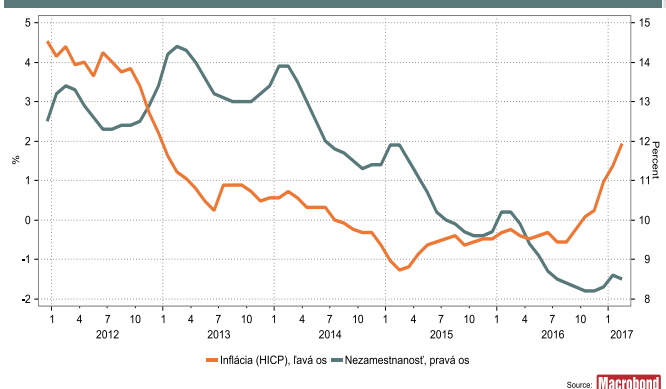
ČESKÁ REPUBLIKA

MAĎARSKO

POL'SKO

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

- Trenčiansky samosprávny kraj prichádza s ponukou duálneho vzdelávania pre viac ako 500 žiakov. Miesta pre duálne vzdelávanie ponúkajú firmy ako Matador, Kuka, Continental či Danfoss Power Solution. Študentom tak ponúkajú zapojenie sa do pracovného procesu, prepojenie teórie s praxou a rozvoj vhodných pracovných návykov. Táto spolupráca môže následne vyústiť do podpísania pracovnej zmluvy so študentmi a tak študentom zabezpečiť plynulý prechod do zamestnania po ukončení štúdia. Benefitmi pre firmy sú noví mladí zamestnanci so správnymi návykmi (vyhovujúcimi potrebám konkrétnej firmy) so vzdelaním v potrebnej oblasti. Duálne vzdelanie by malo zabezpečiť zvýšenie počtu kvalifikovaných pracovných síl, ako aj zvýšenie kvality vzdelanostnej úrovne jednotlivých študentov.
- Vodiči osobných automobilov budú od roku 2019 platiť za jazdu po nemeckých diaľniciach. Opatrenie je kritizované viacerými európskymi krajinami, ktoré ho považujú za diskriminačné nakoľko nemeckým vodičom bude mýto kompenzované daňovými úľavami na dani z motorových vozidiel. Mýto na 10 dní bude stáť od 2,5€ to 25€, dvojmesačné od 7€ do 50€ a ročné mýto 130€. Vláda chce na diaľničných poplatkoch vybrať za rok 524 mil.€.
- Ruský najväčší výrobca automobilov Avtovaz zvažuje opustenie moskovskej burzy po tom, čo ponúkne na predaj svoje akcie. Väčšinovým vlastníkom spoločnosti je francúzska firma Renault v aliancii s Nissanom, ktorí sa rozhodli, že zredukujú náklady na spoločnosť, nakoľko sa v Rusku od roku 2012 znížil počet predaných áut o polovicu, čo im podstatne ovplyvnilo hospodársky výsledok. Avtovaz vykázal minulý rok stratu viac ako 780 mil.\$. Momentálne však na burze ponúka akcie v celkovej hodnote viac ako 1,6 mld.\$. Avtovaz zamestnáva 44000 ľudí, za rok vyprodukuje 28 mil. áut a tvorí 20% na ruskom automobilovom trhu.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukováný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Matúš Jančura

Hlavný analytik, Bencont INVESTMENTS
jancura@bencont.sk

Jozef Prozbík

Analytik, Bencont INVESTMENTS
prozbik@bencont.sk

Analytici:

Nebesník Martin, Bruchánik Rudolf
Csatári Erik, Demová Simona
Medvecová Miroslava
Tirpáková Zuzana
Bielik Matúš

Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS

BENCONT GROUP

BENCONT DEVELOPMENT